

35. Ders

İSM-İ MEVSUL

-2-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

İsm-i Mevsul

cümle öğeleri hakkında
daha detaylı açıklama yapmak için
yan cümleler
kurma imkanı sağlar.

İsm-i Mevsuller

Müşterek
ism-i
mevsuller

Hususî
ism-i
mevsuller

Bu dersin konusu,

müşterek ism-i mevsullerdir.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا

مَا

مِنْ

Müşterek ism-i mevsuller
müzekker ve müennes,
tekil, ikili ve çoğul için
farklı kalıplara girmezler.

**Müzekker ve müennes,
tekil, ikili ve çoğul için
ortak kullanılırlar.**

Müşterek ism-i mevsuller

cümlelerin bir ögesi

olarak gelirler.

Müpteda, haber, fail, meful

gibi..

Müşterek ism-i mevsuller

mebnidir.

Sonları değişmez.

*Bu ism-i mevsul **akıllı varlıklar** için
kullanılır.*

Bazen **akılsız varlıklar için**
kullanıldığı da olur.

جَاءَ مَنْ حَفِظَ الْقُرْآنَ الْكَرِيمَ

Kur'ân-ı Kerim'i
ezberleyen geldi.

Soru ismi
değil

ism-i mevsul

جَاءَ مَنْ حَفِظَ الْقُرْآنَ الْكَرِيمَ

Kur'ân-ı Kerim'i
ezberleyen

geldi

Kimin
geldiğini açıklayacak
olan **ism-i mevsul**

جَاءَ مَنْ حَفِظَ الْقُرْآنَ الْكَرِيمَ

Kur'ân-ı Kerim'i kim
ezberlediyse, işte o geldi.

*Bu ism-i mevsul **akılsız varlıklar***

***için** kullanılır.*

Hayvanlar, bitkiler, eşyalar gibi..

Bazen **akıllı varlıklar için**
kullanıldığı da olur.

كَتَبَ أَحْمَدُ مَا شَاهَدَهُ

Soru ismi
değil

Olumsuzluk
eki değil

ism-i mevsul

Ahmet, gördüğü şeyi yazdı.

كَتَبَ أَحْمَدُ مَا شَاهَدَهُ

gördüğü şeyi

Ahmet
yazdı

Neyi
yazdığını açıklayacak
olan **ism-i mevsul**

كَتَبَ أَحْمَدُ مَا شَاهَدَهُ

Ahmet **neyi** gördü ise,
işte onu yazdı.

*Bu ism-i mevsul **hem akıllılar,**
hem de diğer varlıklar için
kullanılır.*

Bu kelimenin yerine
(مَنْ) ve (مَا) konabiliyorsa,
bu kelime ism-i mevsuldür.

Diğerleri kadar kullanılmaz.

MU'RABdır.

Son harekesi duruma göre deęiřir.

Kur'an'i

Anlayarak Okuma Rehberi

Bu ism-i mevsulün

müennes hali vardır:

يَعْتَبِرُ أَيُّ أَدَى وَأَجِبُهُ

Görevini yapan kimse
hoşuma gider.

ism-i mevsul

يَحْفَظُ التَّلْمِيذُ أَي سُوْرَةٍ يَخْتَارُ مِنَ الْقُرْآنِ

Öğrenci, Kur'ân'dan seçtiği herhangi bir sureyi ezberler.

**İsm-i mevsullerden sonra
gelen cümleye
sıla cümlesi
denir.**

Sıla cümlesi *her zaman*
ism-i mevsulden sonra gelir.

Sıla cümlesi olmazsa,
ism-i mevsul

bir mana ifade etmez.

كَتَبَ أَحْمَدُ مَا شَاهَدَهُ

Sıla cümlesi

Ahmet, gördüğü şeyi yazdı.

İsm-i
mevsul

Müşterek ism-i mevsulün

müpteda

olması:

مَا قُلْتَهُ هُوَ الصَّوَابُ

Sıla cümlesi

Haber

Müpteda

Söylediğim
doğrudur.

Fasıl
zamiri

Müşterek ism-i mevsulün

haber

olması:

الْمُسْلِمُ **مَنْ** سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَ يَدِهِ

Sıla cümlesi

Haber

Müpteda

Müslüman, diğer müslümanların dilinden ve elinden güvende olduğu kimsedir.

Müşterek ism-i mevsulün

fail

olması:

نَزَلَ مِنْ رِجْلِ الْحَافِلَةِ

Sıla cümlesi

Otobüse
binen (kimse) indi.

Fail

Fil

Müşterek ism-i mevsulün

mef'ul

olması:

رَأَيْتُ مَنْ جَاءَ إِلَى بَيْتِكُمْ

Sıla cümlesi

Mef'ul

Fiil

Fail

Evinize gelen
kimseyi gördüm.

Müşterek ism-i mevsullerin

tekil ve çoğul için

müzekker ve müennes için

kullanımı aynıdır.

Hangi Őahıs için kullanıldığı
ism-i mevsulden sonra gelen
sıla cümlesindeki zamirden
anlaşılır.

نَزَلَ مِنْ رَكِبِ الْخَافِيَةِ

Tekil

Otobüse binen
indi.

نَزَلَ مِنْ رَكِبُوا الْخَافِلَةَ

Çoğul

Otobüse
binenler indi.

نَزَّكَتٌ مِّن رَّكِبٍ أُنْحَافِلَهُ

Otobüse
binen (bayan) indi.

Tekil
müennes

نَزَلَتْ مِنْ رَكِبِينَ انْحَافِلَهُ

Otobüse binenler
(bayanlar) indi.

Çoğul
müennes

Ayetlerden Örnekler

أَسْتَعِينُ بِاللَّهِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Nur Suresi 45:

يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ

Allah, dilediğini yaratır.

Nur Suresi 45:

يَخْلُقُ اللهُ مَا يَشَاءُ

dilediğini

Allah

yaratır

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Bakara Suresi 63:

خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَاذْكُرُوا مَا فِيهِ

**Size verdiğimiz Kitab'ı sıkı tutun,
onun içindekileri düşünün
(gafil olmayın).**

Bakara Suresi 63:

خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَاذْكُرُوا مَا فِيهِ

kuvvetle

alın, tutun

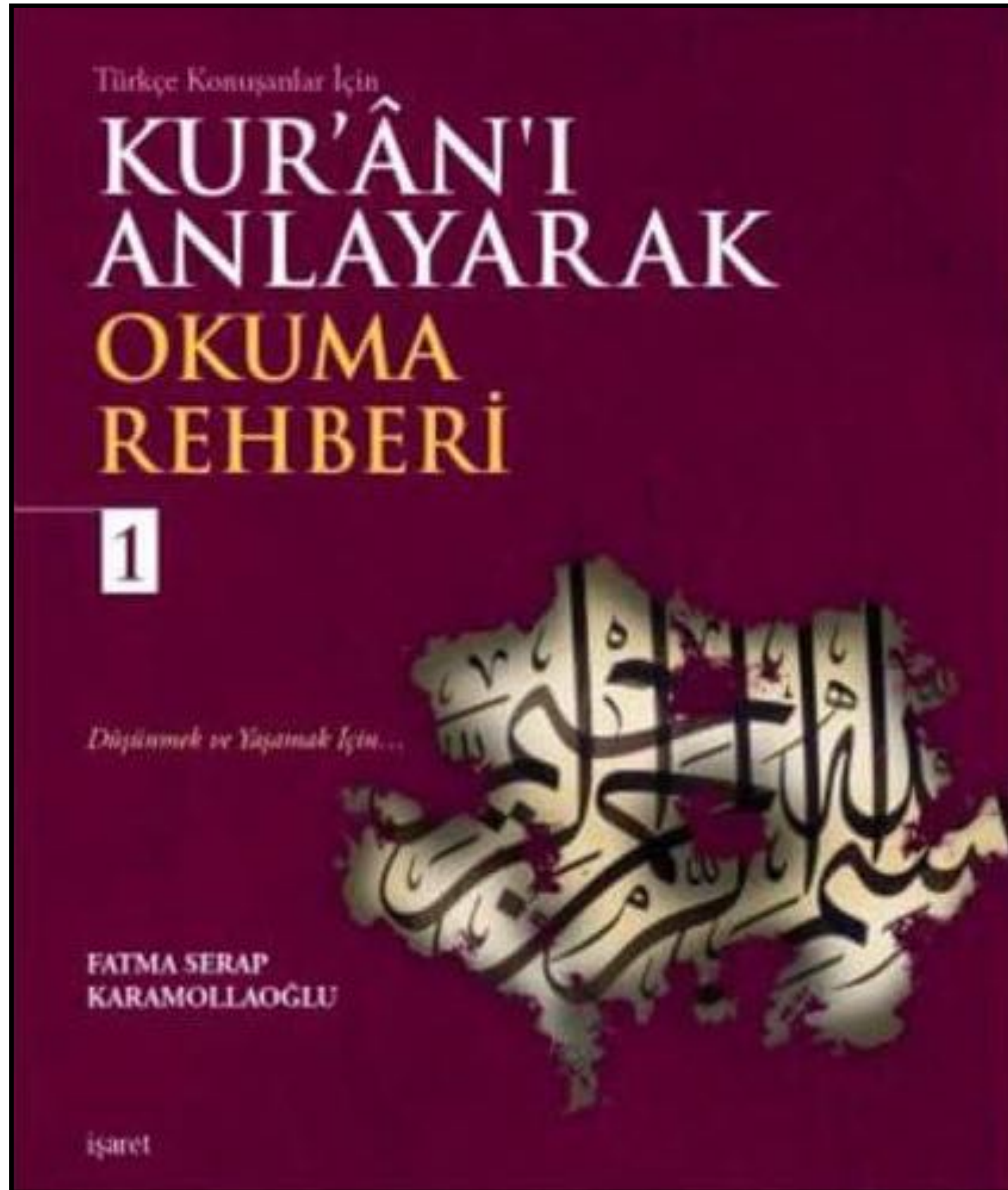
düşünün

içindekileri

**size
verdiğimizizi**

Fatma Serap Karamollaoğlu

**Türkçe
Konuşanlar
İçin
Kur'ân'ı
Anlayarak
Okuma
Rehberi**

Lütfen
abone olmayı
unutmayalım 😊

Kur'an'ı

Anlayarak Okuma Rehberi